

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei archidiecezane, Sibiu, strada Măcelarilor 47.
și la expedițiunea de inserțiuni Haasenstejn & Vogler in Viena, Praga, Budapesta etc. etc.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicaji nu se înapoiéză.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Comisiunea bugetară din delegațiunea austriacă, după o desbatere foarte vie, a primit moțiunea lui Herbst: de a nu intra în desbaterea proiectului privitoriu la creditul de ocupațiune pro 1879, ci de a se aplacida de ocamdată 15 milioane pentru trebuințele trupelor, ce se află în Bosnia și Erțegovina pe anul 1879. Pentru cazul, că trebuința ar fi mai mare, să se cêră consimțământul constituțional. Comisiunea a desbătut mai departe raportul lui Schaup asupra bugetului ministeriului de esterne. Conte Andrassy a declarat, că în raport nu se cuprinde un resumat esact al desbaterilor, ci este o formală acuză și vot de neîncredere. Față cu resumatul ministrul va documenta simțemintele sale constituționale. Raportul fu în cele din urmă primit nemodificat cu 12 contra 6 voturi. În ziua următoare delegațiunea austriacă era să se întrunescă în ședință plenară.

Precum vedem din cele de mai sus, delegațiunea austriacă dă năvală asupra ministeriului de esterne. Mai înainte a constrins pe contele Andrassy, să și retragă proiectul de credit suplimentar pentru Bosnia și să recunoscă punctul de mâncare a lui Herbst, că mainainte trebuie senatul imperial să aprobeze tratatul din Berlin. Acum i se votă bugetul ministeriului de esterne dară pe lângă alăturarea unui raport, care este precum îl numesc contele Andrassy, o acuză și un formal vot de neîncredere. Nu se scie încă ce sorțe va avê contele în plenu delegațiunei austriace. Se pôte că amicii lui și vor da totă silința, să-i câștige o majoritate. La întemplare însă, că amicilor contelui nu le succede să câștige o majoritate guvernamentală, contele va trebui să dovedescă constituționalismul său și să și dea dimisiunea. Dacă însă împêratul nu o va primi, atunci se va disolve senatul imperial și se vor escrie alegeri nouë.

Bar. Philippovics a emis un

ordin de și în care și ia ziua bună dela armata II și transpune comanda ducelui de Württemberg. În 2 Decemvre avê să plece bar. Philippovics la Praga. Înainte de plecare a dăruit pentru zidirea unei rezidențe episcopesci catolice 4000 fl.

„Neue freie Presse” vorbind despre cestiunea Dobrogei și ocuparea ei de Români, precum și de evacuaarea României de Ruși, scrie următoarele:

„Un astfel de obraz arată Rusia României și altul celeilalte lumi. Pe când România se evacuiază, se anunță de altă parte sosirea în Galați a 8,000 Ruși și a 5,000 cai, de unde vor fi espedați în Bulgaria. Se dice că aceste trupe sînt numai o parte din cele trei corpuri de armată nouë, cari sînt destinate pentru Bulgaria. De la principele Dondukoff-Korsakoff care, întorcându-se de la Livadia, a sosit în Constantinopole, s'ar fi aflat, că Țarul este dispus se observe o atitudine espectativă și să și lase trupele sale în pozițiunile actuale până la aplanarea tuturor greutăților.”

De altă parte, „Times” publică următoarea scire: „Sciri oficiöse anunță, că opt divisiuni rusesci, formând un efectiv de 120,000 ômeni, au primit ordinul, să se ducă în Bulgaria mai nainte de finele anului.”

Situațiunea celor două armate din giurul Constantinopolei devine din și în și mai critică, și este de temut, ca nu cum-va ele să ajungă la încăerări mai seriose. Iată ce se scrie în acêstă privință din Ceauru, cu data de 18 curent, cătră „Correspondința politică”:

„Ruși continuă a neliști prin tôte chipurile avant-posturile turcesci, resping pe ici, pe colea vedetele turcesci cu patrulă mari și le gonesc tocmă din cöce. Din astă causă s'a ajuns de multe ori la încăerări. Mazhar-pașa, comisarul Porții pentru Tracia, și Selami-pașa, comandantul corpului de armată, care se află aci, au reclamat de mai multe ori în acêstă privință generalului Tottleben și comandantului avant-

posturilor rusesci, generalul Skobeleff, rugându-i, să pună un capêt acestei stări de lucruri periculöse, care ar putê lesne să aibă nisce consecințe regretabile. Ruși promet, după obiceiul lor, dar nu fac nimic. Din cauza astor greutăți, care devin din și în și mai mari, Mazhar-pașa și Selami-pașa au fost chemați telegrafic la Constantinopole, ca să raporteze acolo verbal despre starea lucrurilor de aici.”

Atât presa rusescă — scrie „Wiener Abendpost” — cât și publicul iau parte pentru emirul din Afganistan. Unele foi susțin, că Rusia este datorê până la un punct ôre-care să facă emirului în resbelul său cu Englitera nisce servitii asemenea cu acelea, pe care Englitera le-a făcut Turciei în ultimul său resbel cu Rusia. Totuși guvernul rus nu interdice comercianților să trimită emirului arme, munițiuni și provisiuni.”

Cu alte cuvinte, Rusia face în Asia resbelul oficios contra Engliterei, întocmai precum l'a făcut contra Porții în 1876 prin Sêrbia și Muntenegru. Pe atunci erau comitetele panslaviste din Moscva și din alte orașe mari, care procurau materialul de resbel, adunau banii și înrolau voluntari; astăzi, acele comitete s'au transformat în comercianți.

Și cu tôte acestea comitele Svaloff voiesce să convingă pe cabinetul englez despre sinceritatea și lealitatea Rusiei.

Fiind în plăcuta pozițiune de a avê discursurile deputaților români la dieta Ungariei în tot cuprinsul lor, publicăm astăzi pe cel al d-lui P. Cosma, rezervându-ne pe numărul viitor publicarea discursului d-lui G. Pop.

Discursul

deputatului Parteniu Cosma ținut în ședința camerei Ungariei la 25 Noemvre c. n. 1878.

On. casă! Nime nu va aștepta, ca în stadiul atât de înaintat al desbaterii, și după

atâtea vorbiri escelinți să mai produc și eu arguminte nouë referitoare la obiectul principal al desbaterii — la direcțiunea politiceii orientali a guvernului nostru de esterne, — și dacă totuși îmi iau voiă acum în momentul ultim a-mi ridica graiul, o fac acêsta mai ales pentru ca să nu se pôtă dice, că nici un deputat de naționalitate română nu ș'a descoperit opiniunea în privința acestei cestiuni ponderöse, carea după părerea mea va servi de basă unei epoce nouë în patria noastră.

De când am onôre a fi membrul acestei camere foarte arareori m'am folosit de dreptul vorbirei, mă măgulesc însă cu aceea, că de câte ori am aflat indispensabilă tăcere — am grăit, și totdeuna sincer, fără privire în drêpta sau stînga, — căci eu țin, că nu coresponde datorinței sale acel deputat care se retrage dela vorbire numai pentru că se teme, că părerea sa va produce ici colea displăcere, sau că nu va fi acceptată, căci pentru aceea sîntem aci ca să vindecăm ranele esistinți cum se pôte mai bine, iar a le vindeca numai așa le putem dacă le cunöscem. Și de astădată deci voi fi franc întru manifestarea convingerei mele, și pe cât se pôte de obiectiv.

Încât privesce cestiunea ocupării Bosniei și Erțegovinei, eu mărturisesc că am împlinit ceea ce presupune dl prim-ministru, adecă am supusu-o judecării alegătorilor mei, cărora — provocat fiind — încă în luna lui Iuliu, când nu erau încă cunoscute oficial dispușețiunile congresului din Berlin li-am scris următoarele:

„De cumva s'ar adevêrî fama respândită prin șiuare, adecă: că guvernul nostru comun de esterne, încuviințând politica espansivă a Rusiei, se va împărți cu ea pe pradă, eu pentru acêsta faptă, deși în adevêratul sens al cuvântului aparțin partidului liberal, — ori în ce formă ar veni ea pe tapet — i-ași da vot de blam; căci ocuparea Bosniei și Erțegovinei eu o consider de suficientă: pentru că să ne ruineze de tot finanțele, cari deja sînt în stare foarte desperată, iar provinciile ocupânde de apte, ca după ce cu enorme sacrificii le-am adus la maiorenitate să devină în cor-

FOIȚA.

Esposițiunea de la Paris.

I.

Din Mercurea prin Viena la Paris.

Impresiuni de voiaj. — Pe Valea Murășului. — Pe Pusta Ungariei. — Budapesta: arhitectura, insula Margaretei, fortăreța Budei. — Dealungul Dunărei. — Lângă aripele Carpaților. — Câmpul Marchei. — Viena: o cină românescă, ceva istoric, bulevardele Ringului. — Reședința imperială, piața Schiller, Opera mare, piața Schwarzenberg, museul austriac, bisericile, suburbiul jidovesc, Belvedere Palatul Lichtenstein.

(Urmare).

În cercul III sau „Landstrasse” ne interesază două palate frumoșe, între cari se estinde un parc minunat arangiat în gust frances, în forma unei terase, anume partea inferiöră a parcului are ale umbroșe cu statue multe, iar cea superiöră stratură de flori și fântâni săritöre. Palatele și parcul se numesc laolaltă Belvedere, și sau edificat la 1693 de prințul Eugeniu de Savoya. Palatul Belvedere in-

ferior conține colecțiunea Ambrasiană; armaturi vechi renumite, apoi colecțiunea de antice: statue, buste, reliefe mosaice, inscripțiuni etc., și în urmă colecțiunea Egipteană: mumie, idoli, utensilie antice etc.; iar palatul Belvedere superior conține o galeriă avută de picturi, arangiate după scoli: italiene, niederlandese, spaniole, francesse și germâne. Aci sînt reprezentate tôte direcțiunile artei vechi. Admirabile sînt în special: „Madona” de Rafael, — caracterele religioșe de Corregio, — „Ecce Homo” de Titian, — „Trinitatea” de Dürer, — „minunile lui Ignatiu și Xaver” de Rubens: scene, ce ne răpesc prin poterea dramatică ce zace în compozițiune, — „portretele unei femei bêtrâne și unui moș” zugrăvit de Rembrandt cu o virtuositate așa de rară, cât icönele într'adevêr par a fi viie, — „Samson și Delila” de Van Dyk, — „Romeo și Iulia” de Markart etc.

Unul din cele mai grandioșe și esemplare instituite este Spitalul general, ce se află în cercul IX seu „Alsergrund”. — Acest spital acoperă o

suprafață de 10 hectare, are o mulțime de curți plantate cu arbori frumoși, în apartamentele sale sînt peste 3000 paturi pentru morboși și este cel mai mare spital în Europa. În apropierea sa se află Iosephinul sau scöla medicală, chirurgică militară, acum desființată și anecsată spitalului amintit.

În Iosephin am cercetat un mușeu anatomic de tot interesant și instructiv, unde amicul nostru ne-a esplicat în detail tôte preparatele.

Din lipsă de timp și de spaț trebuie să trecem cu vederea alte institutiuni publice și vom sfêrși descrierea Vienei amintind pe scurt încă cea mai însemnată galeriă de picturi, adecă colecțiunea principelui Lichtenstein, ce se află în palatul său din cercul IX. Acêstă galeriă conține 1400 de tablouri, dintre cari cel puțin jumătate sînt compozițiuni originale de cei mai celebri pictori. Cele mai însemnate opuri sînt: „tablourile mythologice” de Franceschini, anume „Adonis dorme” și pe când Nymphele se

desfăteză în giurul seu Diana l' sărută, Adonis zace fiind mușcat de un porc selvatic; Diana și Nymphele depiang mörtea lui Adonis. Apoi Amor dörme în brațele Vinerei de Corregio; acest cadru e astfel depins, cât privit din drêpta, stînga seu cu fața, Venus și Amor și schimbă pozițiunile fără a fi mișcat icöna, anume amëndouë figurile stau totdeuna cu fața întörsă spre privitoriu; pôte pentru acêstă însușire rară și cam enigmatică cadrul descris, deși e relativ mic a costat 22,000 galbeni.

Minunate sînt două portrete de Van Dyk, anume Maria Louise de Antwerpen, Wallenstein prețuite la 300,000 fi. Tot așa de prețioșe sînt: Luarea lui Iisus de pre cruce, Înălțarea Mariei Domnului, Tiberiu și Agripina, femeia lui Rubens înaintea oglindei, tôte's de Rubens; apoi familia lui Darius de Veronese, răpirea Sabinelor și lupta Romanilor cu Sabinii de Ricci, Madona de Tizian, Sta familia de Poussin etc. Splendörea acestei galerii sînt șese tablouri colosale de Rubens prețuite preste 80,000 fi. Aceste ta-

pul patriei noastre dynamithul ce o va sparge.

Stilul acestei sentințe într'adevăr nu este chiar neted, dar nici n'a fost ea menită pentru parlament, însă în esență ea este tot așa, ce în diferite variațiuni o desvoltară înaintea mea o mulțime de oratori escelinți, și cu o logică atât de fundată a demonstra-tu-o dl condeputat Zsedényi.

La acesta mi-au răspuns alegătorii cu aceea, că m'au trimis aici, ca să-mi împlinesc promisiunea.

Cu toate acestea Dlor! situațiunea este atât de gravă, mai cu samă dacă considerăm complicațiunile esterne, dacă cumpănim declarațiunile dlui prim-ministru, și dacă pătrundem la însemnătatea — nu atât a proiectului de adresă prezentat din partea deputaților Croați, ci mai mult la a cuvântării cu care ne-a prezentat dl Mihailoviciu acel proiect, — la carea însă foarte puțin s'a reflectat, — că adecă: „pote vorbi opozițiunea ce voiesce, căci el a vădută aici perondându-se 5-6 guverne, în cari însă numai persoanele s'au schimbat, dar politica tot aceeași a rămas, căci în patria noastră nu este posibilă altă politică decât aceea carea se manifestă și în ocupațiunea din cestiune, și că chiar opozițiunea de ar veni la guvern, nici ea n'ar pute urma altă politică, — dicit, situațiunea este atât de gravă, și responsabilitatea împreună cu votul atât de mare, — încât eu n'ași hesita a-mi schimba sentința, decumva m'ași convinge, că fac un mai mare rău patriei mele prin respingerea decât prin încuviințarea politiceii manifestate prin ocupațiune, din două rele ași alege pe cel mai mic. Insa acela care este chemat să ne lumineze, — ministrul nostru de esterne — este deja de 3 săptămâni în mijlocul nostru, corporațiunea căreia este datoriu să și justifice politica, de 3 săptămâni este coadunată — și el totuși află cu cale a tăce. Deci eu cu mintea mea de laic, fiind silit a umbla numai pe picioarele proprii și a-mi basa vederile numai pe rezultate, nu mă pot afla îndemnat a-mi strămuta judecata ce avui onorea vi o presenta.

De cumva ași avé și eu îngrigirile cari se vede a le avé condeputatul Polit, și dacă ași pute împărtăși vederile dlui prim ministru despre ocupațiune, va se dicită decât m'ași teme și eu că ocuparea Bosniei și Ertegovinei ar însemna inaugurarea unei politice antislave, — față de faptele complinite, cari după convingerea mea nu se mai pot strămuta, pote că ași dicit și eu: trecă ducă se și ași vota pentru adresa maiorității; însă eu cred chiar contrariul, eu mă tem că prin acesta s'a pus basa unei direcțiuni politice slave în patria noastră.

Eu nu pot fi atât de naiv, ca să cred, că ocuparea Bosniei și Ertegovinei are numai acel scop, ca noi să facem ordine în acele provincii neglese și spoliate, și în urmă, după ce le-am civilizat, și după ce cu investițiuni enorme le-am ridicat la o stare înfloritoare să le redăm Turciei.

Asta, cu toate simpatiile, ce o mare parte a poporului magiar le nutrește pentru Turci — cred că nici înșiși Turcii n'ar cuteza să o spere dela noi; iar Europa, carea

blouri representă viața lui Decius Mus în șese scene, anume: Augurul pre-dice din ficatul unui vițel morțea lui Deciu în bătaia, Augurul binecuvântă pe Deciu la plecarea sa în războiu. Deciu și ia adio dela ai săi, Deciu încuragiază pe ostași printr'o vorbire, Deciu cade străpuns de suliță și mōre. — Înarmormentarea pompōsă a lui Deciu. Încântați de aceste produse sublime ale spiritului omenesc, am părăsit palatul acestui principe amatoriu de artă, fiind deplin convinși, că nici Belvedere și cu atât mai puțin celelalte 8 galerii ale Vienii nu posedă picturi așa de perfecte și prețioase.

(Partea a II va urma în curând.)

I. Droc.
adm. prot.

nu există și nu face nimic pentru noi — nu merită atâta generositate din partea noastră.

Din contră, eu așa cred că noi pentru aceea ocupăm Bosnia și Ertegovina, ca să le a nelesăm, și de voia noastră nici când să nu le mai dăm din posesiune, și în această zace pericolul pentru noi. Pentru că mai ales dacă considerăm însemnătatea cuvintelor dlui ministru președinte, care în cuvântarea sa de alaltăeri ne-a dis următoarele: „Aceea însă o susțin, că da! Ertegovina și Bosnia au fost acel focular, unde atât din vecini, cât și din depărtare de la nord coadunându-se măterialul de aprins — de aci s'au dat foc orientului“ — me foarte tem, că aceste provincii, chiar cu consimțământul popoarelor lor vor servi de ansa la un eveniment de al lumii, căruia vom trebui să ne opunem, apoi de ore ce precum însuși dl. ministru președinte afirmă „cel ce cutază a sta în calea unui eveniment de al lumii — negreșit devine cutropit“ eu prevăd născându-se din acesta acuișițiune nouă o astfel de sorte pentru patria noastră, carea nu este de invidiat, la carea deci eu nici mijlocit nu voiu să contribuim cu votul meu.

Nu sum eu acela Dlor! carele ași năsu-i a împedeca eliberarea popoarelor apăsate din orient, séu carele ași îndemna pe guvernul nostru ca legând sōrtea patriei noastre de a Turciei să și scōtă spada pentru întregitatea acelui imperiu putred. Eu mi-am dat deja opiniunea în astă privință încă în anul trecut, când prima ôră a venit pe tapet cestiunea orientală în parlamentul nostru — de mi aduc bine aminte în luna lui Iunie, și de atunci încă n'am causă să mi-o strămut.

Am dis adeca atunci în contra torintelii opiniunii publice magiare, și susțin și astăzi, că Turcia așa precum era, cu instituțiunile sale theocratice, nunumai că nu se pote susține, dar nici nu pote sta în interesul nostru ca să se susțină.

Turcia ni-a fost cel mai cumplit inamic până ce i-a fost cu puțință, și dacă am pătimit noi dela cineva dela Turcia am pătimit, și dacă sunt eternisate pentru popoarele acestei patrie pagine gloriose în istoria, acelea se referesc mai ales la luptele avute contra Turcilor.

Numai de atunci, nu ni este pericolōsă Turcia de când nu mai pote, acuma însă a devenit pericolōsă chiar prin slăbiciunea sa, prin instituțiunile sale necorigibili.

Pricep cauza pentru ce o parte a poporului magiar se însufleșce atât de tare pentru Turci, — permiteți-mi să fiu sincer și în astă privință; se însufleșce poporul pentru că i s'a umplut capul cu noua invențiune, că el ar fi consangén cu turcii, — iar politiciii magiari: pentru că le-ar plăce să susțină pe Turcia drept părăfulger.

Eu însă Dlor! vasul plin de pulvere de puscă nu l'țin bun de părăfulger, eu nu voiu de vecin pe unul al căru casă în tot momentul este amenințată cu aprindere. Referințele de acolo ori cat s'a afirmat aici contrariul — nu se mai pot susține, dar fiind că sunt nereformabile nici nu trebuie să se susțină, deci repet că nici odată nași lega sōrtea patriei mele de a unui asemenea stat; unui stat civilizat, care numai cât de cât ține la reputațiunea sa morală nu i este permis să facă așa ceva.

Eu privesc orientul de proprietatea popoarelor de acolo, și pe nime altul nu țin îndreptățit a primi ereditatea Turciei, decât pe popoarele ce o locuesc.

Eu ași fi dorit și doresc, ca după inevitabila disolvare a imperiului turcesc, să se constituiască în locul lui, după individualitatea națională a popoarelor din orient, mai multe staturi mici independenți provădute cu toate atributele de existență și așediate sub garanția colectivă a Europei. Și nu m'ași teme că staturile acelea, chiar de ar și fi unul-două slave într'însele, ar deveni uneltele Rusiei sau ar gravita la ea, periclitându-și prin aceea libertatea și independința, pentru că fericirea unui stat nu stă în mărirea teritoriului ci în libertatea lui; prin urmare un stat deși mic, dacă și pote desvolta instituțiunile conform datinelor și intereselor

sale, nici odată nu-și va sacrifica independința și libertatea sa numai ca să se potă contopi și perde în altul mai mare, ci din contră le va apăra cu totă resoluțiunea.

Vē mărturisesc sincer, că pentru asigurarea simpatiei și alianței acestor popore eu ași fi dorit ca noi să nu lăsăm Rusiei gloria eliberării lor, ci să li o esoperăm noi, însă acesta greșelă nu e de acuma ci este de un dat mai vechiu, și dacă nu se mai pute corege, cel puțin să fim năsu-it a altera reul pe cât se pute și pe viitor a ne asigura gratitudinea și încrederea popoarelor din Orient; — guvernul nostru de esterne însă, după modesta mea părere, a urmat chiar contrariul. Căci se înșelă foarte acela, care cugetă că locuitorii provinciilor ocupate vor privi în noi pe eliberatorii lor, și că ei atunci când cugetau că scapă pe vecie de un tiran fără cumpēt, sunt bucu-roși a deveni supuși altei stăpâniri deși mai umane; dar care în fine tot nu li va da libertatea pentru care de seculi se luptă.

De altmintea primirea ce o întâmpinaram la dēnșii este destulă dovadă despre simțimintele lor.

On. casă! n'am ce face, dar eu așa vēd, și din rezultate sum necesitat a deduce că noi facem o politică de tot neînsemnată, o politică numai de ași pe mâne.

Eu așa cred Dlor! că dacă guvernul nostru încă și astăzi află de lipsă a acuirea patriei noastre noue proviacii cu elemente eterogene, nu ține cont de spiritul timpului, nu vrea să pricepă că a trecut deja timpul întemeierii statelor de mozaic, că astăzi numai principiul de naționalitate are putere de a construi și a desființa state, și în contra puterii destructōre a principiului de naționalitate, numai alianțe sincere, baste pe interese comune pot salva de nimicire pe națiunile mai mici.

Dacă guvernul nostru ar fi condus de o politică mai înaltă, de adevērata politică a viitorului, nu pricep pentru ce nu lucră în acea direcțiune ca să facem posibilă cel puțin alianța sinceră a acelor popore cari mai tare sunt espuse undelor panslavismului?!

Mai ales doue elemente sânt aici dela natură avitate unul la altul, care numai împreună pot exista și eventualminte împreună vor sucumbe — acestea sânt: magiarii și românii.

Decumva guvernul nostru era pētruns de acest adevēr, trebuia să observe cu totul altă atitudine în cestiunea Besarabiei, și încă cu atât mai vērtos, că cestiunea nu era numai română ci și ungară, dar precum am esperiat nici măcar atâta n'a făcut pentru vecina Românie, cât a făcut guvernul îndepărtatei Anglie.

Nu am acceptat eu ca guvernul nostru după ce a vădută că celelalte puteri mari au abandonat România și nu se espun pentru drepturile celui mai slab față de cel putinte — singur să declare resbel Rusiei, dar cel puțin atâta cu drept cuvēt a putut pretinde ori care, ca în contra unei procederi atât de perfide cum a fost a Rusiei față de aliatul seu, în contra violenței lipsite de ori ce basă morală, să fi protestat cum a protestat reprezentantele Angliei, să fie năsu-it a și manifesta simpatia ce o merită acea națiune, și prin asta să pună basele încrederii și eventualei alianțe în viitor.

Durere! însă, că nici măcar atâta n'a făcut, deși nu cred să existe un om serios cugetător în țera acesta, care să nu fie convins despre necesitatea unei alianțe sincere și durabile între România și Ungaria în interesul ambelor state.

După acestea să mi fie permis a face câte-va reflecțiuni la unele puncte a cuvântării de alaltăeri a dlui ministru președinte.

Spre a justifica ocupațiunea, și spre a dovedi că nici tractatele europene nu sânt suficientă basă pentru ca însași Europa să le respecteze — referitor la tratatul de Paris dicit:

„Că încât s'au considerat tractatul de Paris de tōte puterile europene atunci și chiar atunci de basă a regulării referințelor din Orient, ca să nu amintesc mai multe, dovedesce aceea, că principatele Moldova și Valachia în contra dispozițiunilor unui foarte

momentos punct al acelu tractat s'au pre-făcut în România.“

Și ce a dovedit dl ministru președinte cu amintirea acestui fapt?

Nimic alta, decât, că și chiar înaltul corp diplomatic, — aceia adecă, cari își arōgă dreptul a dispune în numele „Atotpotintelui Dđeu,“ — atunci când întreprinde mēsurile nesuficiente, când ignorază dorințele acelor popore, de a căror sorte dispune, face astfel de lucruri, de cari bunul Dđeu al dreptății nici o scire nu are, lucruri cari nu pot conta la o viață durabilă.

Este adevēr că tractatul de Paris a devenit eludat în acest punct cu multă des-teritate, vina însă o pōrtă însuși congresul, căci dorinței juste a respectivilor, care totodată a fost și interes europen — a satisfăcut și n'a satisfăcut.

Acele principate, cari nici odată n'au fost supuse suveranității Porții otomane tunc și slăbite deja binisor prin binevoitorii săi vecini — provocate fiind au răspuns: că ele numai așa își pot împlini misiunea europenă, dacă li se va concede unirea într'un principat cu numele România.

La acesta înțelepta diplomație le-a răspuns cu aceea, că le-a încuviințat numele de „Principate unite“ dar unirea totuși le-a denegat'o dispunend ca fie-care principat să și alégă pe domnitoriul seu separat de celalt, apoi pentru uniformitatea administrațiunei interne le-a mai impus o formă de delegațiune comună.

Aceste mēsurile n'au mulțămit pre nime, n'au mulțămit o parte a acelor, cari le-au făcut, și cu atât mai puțin au mulțămit pe aceea, de a căror sorte se tracta, dar n'au putut corespunde nici intereselor Europei, pentru că n'au fost apte a aduce pe acele două principate în pusețiune de a și împlini chemarea.

Principatele interesate n'au avut ce face și deocamdată le-a primit și așa; când au fost să se pună în lucrare apoi, le-a executat după litera tractatului însă astfel, că înțelepta diplomație a devenit bătută. Au ales ele separat pe domnitori, dar au ales tot pe aceeași persōnă, și prin asta au împlinit litera tractatului, dar în esință s'au împlinit dorința lor, căci din asta s'a născut în urmă unirea.

În urmă a aflat și diplomația că s'a lucrat înțelepțesce și nu i-a pré pāsāt de păcălitoră, căci s'a convins că pentru interesul Europei este mai corespundētor așa decât cum dispusesse congresul.

Și ore Dlor! avem noi causă de a ne căi de această faptă a Românilor? Ore România vădēndu-și realizate odată aspirațiunile sale — cum s'a folosit de pusețiunea sa pentru a și pute împlini chemarea?

Iată cum: S'a pus la lucru cu tōtă seriozitatea pentru a și regula trebile sale interne astfel ca să merite încrederea și spriginul Europei.

S'a făcut o constituțiune democratică cu regim într'adevēr parlamentar.

Ca odată pentru totdeuna să scape de inevitabilele frecări interne, produse prin intrigele numēroșilor pretendenți de tron — și a întemeiat o dinastie ereditară cu principe străin.

A eliberat pe țeran și încă mai înțelepțesce decât noi, căci acolo s'a executat legea din oficiu într'un an de țile, dar la noi nici chiar astăzi după 30 ani dela promulgare ea nu este preste tot executată.

Ni a premers cu desființarea pedepsei trupesci, ma a desființat de mult deja și pedepsa de mōrte, ceea ce în parlamentul nostru cu ocaziunea desbaterei asupra codicelui penal s'a amintit cu ironie, însă ei n'au causă de a și regreta faptul.

A introdus căsătoria civilă obligatōre ceea ce noi nu cutezăm a face.

A secularizat averile mănăstiresci, ceea ce noi nici preste un secul nu vom cuteza a face, și prin asta a pus pe ministeriul de instrucțiune publică în pusețiunea de a înființa mai multe facultăți și o mulțime de scoli populare, încât ași în România nu este nici un catun măcar care să nu aibă cel puțin o scōlă.

În justiția în locul legilor vechi și a dreptului consvetudinar a introdus codicele cel mai perfect; iar noi nici astăzi n'avem codice civil.

În procedură a introdus oralitatea și imediatitatea, ceea ce noi nu cutezăm a face, iar în criminale instituțiunea de jurați, pentru care noi ne dechiarăm a nu fi încă destul de maturi.

S'au proyeșut țara cu căli ferate, și dacă au avut și ei pe Warringii lor ca și noi ei totuși au observat înșelăciunea mai de timpuriu decât noi și au scăpat de ei mai cu puține daune decât noi.

Au înființat o mulțime de spitaturi, asiluri și alte institute escelente de binefacere.

Cu un cuvânt în timp scurt a pus base solide la toți acei factori cari sunt în stare să ridice, civilizeze și întărescă pre un popor rămas în deretru nu din vina sa ci din vitregitatea timpurilor, și în timpul cel scurt de 20 ani au făcut un progres atât de admirabil încât un asemenea nu este în stare să producă nici o națiune.

Afară de acestea cu diligență de fer a lucrat pentru formarea puterii armate după sistemul cel mai corespunzător, și s'au consolidat finanțele astfel, încât au fost în stare a purta un rebel cumplit cu escedente în buget.

Și când a bătut ora pentru eluptarea independenței patriei lor toți ca unul au sărit înaintea redoutelor ne espugnabile ale celui mare cumplit și vitez înimic; — ce e drept însoțit de surisul curios și compătimitor al Europei, dar în curând sa'u reînțors întimpinați în calea lor de triumf de admirarea și stima Europei, pentru că au dovedit în mod eclatant înaintea lumii că colo jos la Dunăre există un popor brav și tinăr, care și cunoșce chemarea sa europenă și este în stare a ș'o și împlini, un popor, a cărui alianță poate fi prețioasă pentru ori și cine.

Repet Domnilor, ar fi ore mai bine pentru noi și pentru Europa dacă catastrofa, începută dar încă departe de a fi terminată, ar fi aflat în locul României de astăzi acele 2 principate neputincioase, cari pre cum le înzestrare congresul nu erau în stare nici a trăi nici a muri? era mai bine ore de noi dacă rusul în calea sa spre Turcia afla 2 țerișore, cu cari nici de vorbă nu sta, ci pentru înlesnirea operațiunilor înghișia simplu pe Moldova, iar pe cealaltă sub pretext de apărare pôte o ocupam noi?

Eu așa cred că la acesta întrebare fie care om serios prea ușor și pôte da răspunsul, și trebuie să se bucure că avem un vecin pe la căruia sprijin eficace putem conta la timpul seu.

Dice mai departe Dl. ministru președinte: „Eu n'am vorbit despre poporele slave ci în genere despre poporele din orient, și domni deputați d'ora vor permite că acolo, afară de poporele slave, se mai află și alte ginți“.

„Am vorbit despre căderea sub potestatea Rusiei și eu nu aflu pericol pentru monarchia austro-ungară în aceea ca poporele slave după individualitatea lor s'ar pôte desvolta, ferici și ajunge la bunăstare, — ci 'aflu într'acea dacă poporele slave — sum convins în contra interesului lor propriu — consolidându-se într'o masă sub varga de fer a Rusiei, ar îneca poporele neslave, ce se află printre d'ensele în orient.“

„Deci garanția ce o cerc o aflu de o parte într'acea ca ori astăzi sau ori când va deveni imposibilă susținerea domniei turcesci, — poporele neslave din orient să vadă că au pe cine sereștima ca să nu le înghișă marea, ca ele să rămână greci, români etc.“

Întru toate sum de acord cu opiniunea Dlui ministru președinte și o iau spre plăcută scire.

Eu încă doresc ca poporele neslave din orient să pôte privi în noi pe amicii lor, pe binefăcătorii lor, și în cas de lipsă pe aliații lor.

Primesc promisiunea Dlui ministru președinte drept arună pe viitor, căci trecutul nu o prea justifică, de o deducțiune corectă din trecut nu o pot consideră.

Ma 'mi place a crede, că acesta promisiune este și un răspuns la mâna ce chiar în zilele acestea, prin semne foarte vizibili, ni se întinde din partea României.

Ca însă acesta să fie posibil, doresc ca pe viitor și în patria noastră să se inaugureze o politică internă mai corespunzătoare

intențiunei indicate; căci altmintre nu cred să fie posibilă realizarea unei alianțe sincere cu orientul și în special cu România de cumva aici acasă cu același element vom tracta tot așa cum am tractat până aici.

Continuă în fine Dnul ministru președinte că: după convingerea Dsale astăzi în Europa un stat numai așa pôte exista ca putere mare dacă nu numai nu voiesce a cuceri, dar nici însuși nu desperază nici alții nu se îndoiesc că atunci când și vede periclitare interesele, este gata a și pune în cumpănă toate forțele, și când nu numai însuși este consciu de puterea sa ci este și în stare a convinge despre acesta și pre alții etc.

Are totă dreptatea domnul ministru președinte când afirmă că acțiuni mari numai state puternice le pot efectui; eu însă trag la îndoială că noi am fi atât de puternici cât să pufem realiza cu succes politica expansionivă, eu nu cred că inimicul nostru comun ar avé curagiul să ne desconsiderare așa precum 'l vedem că o face dacă ne ar ține atât de tari precum și închipuesce dl. ministru președinte.

Eu doresc ca așa să fie cum dice Dl. ministru președinte.

Însă Dlor! în ce stă puterea unui stat? În mulțămirea și fericirea tuturor civilor ce compun statul, pentru că numai aceste prôduc conșlegerea și acel patriotism, care ne face ca atunci când suntem în pericol nu numai din datorință și din frica de lege ci cu adevărata însufleșire să ne sacrificăm viața și averea pentru interesele patriei. Dar dic acesta numai atunci se pôte ajunge când fie care fiu al patriei se va simți fericit și nici unul nu va esperia că între d'ensul și alții conștătenia se face diferență.

Ei bine Domnilor! Așa este la noi? Cu durere trebuie să dechiar că nu este așa!

Patria noastră o compun mai multe naționalități, dintre cari însă cu cele nemagiari nu se tracteză astfel ca ele să se pôte simți mulțămite și fericite.

Recunosc că pentru acesta stare a lucrurilor nu este răspunzător numai guvernul, ci sunt răspunzători toți chauvinistii magiari din țară, cei din cameră ca cei din afară de cameră cei dela jurnalistică ca și cei din salele municipielor. Își are însă și guvernul partea sa și încă bună parte de responsabilitate pentru că el este chemat a esecuta legea, apoi el a esecutat-o astfel, încât cu deosebire între Români a pornit un rebel de exterminare.

A fost un timp onorată casă! când legislațiunea consciă de chemarea sa, și neputând ignora faptul că în țara acesta există diferite naționalități, s'a nisuit să satisfacă după putință și în acesta privință și pentru mulțămirea dreptelor pretensiuni a naționalităților a adus așa numita lege „pentru egala îndreptățire a naționalităților“.

Însă acesta lege servește astăzi numai spre a desrădăcina din peptul nemagiariilor credința ce au avut-o în sântenia legii. Căci astăzi nimenui nu 'este permis să observe acesta lege, ci din contră ori cui, dela ministru până la cel din urmă notar comunal — i este permis să o calce, nici spiritul nici litera acelei legi nu se mai respecteză.

Nu voi să enumăr aci, casurile speciale de nemulțămire pentru că acelea nu se potrivește în cadrul acestei discusiuni, voi servi și cu de acelea, decă va fi de lipsă, și dacă ni se va trage la îndoială aserțiunea, la desbaterea bugetului, de astă dată mă voiu mărgini la câte-va momente mai generali și mai cu semă la unele fapte a guvernului actual.

Tot ce au făcut guvernele de mai nainte în favoarea naționalităților sub guvernul actual s'a redus la nula, și în special Români sunt respinși de pe toate terenele și persecutați sistematic. Să nu amintesc de altele, ajungă devastațiunea ce s'a pus la cale între deregătorii români după suspinderea legii de inamovibilitate a judecătorilor. O mare parte a deregătorilor s'a destituit, mare parte s'a pensionat înainte de timp fără reson și fără cauză suficientă, iar câți au mai rămas mai pe toți i-a

respirat ministru de justiție mai prin toate unghiurile țării, numai la locul lor natural între români nu i-au lăsat și peste tot în 10 ani de zile nici pe un dirigătoriu de român nu l'a înaintat.

Însă față de actualul ministru de justiție sum detoriu cu satisfacțiunea, că pentru acesta devastațiune D-sa nu este răspunzătoriu; căci de când am onorea a'l cunosc mi-am câștigat firma convingere, că D-sa nu este capabila face cuiva nedreptate. Ba din contră, înțrarea D-sale în ministeriu am salutat-o ca inaugurarea unei ere mai drepte în guvern.

Să mai amintesc numai una: e lucru știut că majoritatea locuitorilor din Transilvania — Români încă tot persist în pasivitate, încă tot se reșin dela folosirea drepturilor politice.

Și ce este cauza principală a acestei pasivități?

Să încetăm odată cu suspiciunile, și să nu căutăm adevărata cauză a răului aiurea, ci să o cercăm acolo unde este.

Este anomalia că noi, deși ținem că suntem reprezentanța unei țeri, — numai pentru paralisarea Românilor din Transilvania — formăm o cameră alasă pe basa a două legi electorali cu censuri diferite.

Eu fără a mă teme că faptele mă vordă de minciună, cutes a afirma, că: dacă și pentru Transilvania s'ar aduce o lege electorală dréptă, dacă s'ar înțroduce numai cea din Ungaria, — Români transilvaneni nu s'ar mai retrage.

Nu mă mai estind și asupra altor cestiuni căci precum d'iseiu nu este aci locul, ci cu durere constatez: că pre cât cunosc eu poporul român, și cred că'l cunosc bine, acela a ajuns deja la atăta, încât el ține că: nimic nu mai are de pierdut. O stare acesta Dlor! ce nu și-o pôte dori nici un stat, și carea nu dovedesce togma țării statului nostru, — și cu atât mai vârtos atunci când din toate părțile se afirmă, că nemulțămirea este generală la toate poporele Ungariei.

Drept aceea, vedând că prin politica atât esternă cât internă a guvernului s'a inaugurat o direcțiune periculoasă pentru patria noastră, proiectul de adresă prezentat din partea comisiei de 21, deorece acela pe lângă toate îngrigirile sale după interpretațiunea ce i s'a făcut învolve încredere guvernului — nu'l primesc de basă pentru desbaterea specială.

Dimisiunea ministeriului Brăteanu.

În privința acesta cetim în „Rom. Liberă“ următoarele:

Ministeriul a demisionat.

Iată vestea ce ne sosese, în acest moment, și căreia îi dăm locul de onore.

D-l Brătianu, convingându-se în sfârșit de dreptatea sfaturilor noastre, a încercat, în aste trei zile, să reunească împregiurul cabinetului său, toate fractiunile partidului liberal-național, divizat prin sumeția așa numiților roșii. Joi s'era, lucrurile păreau puse la cale prin acceptarea, fără nici o obiecțiune, a următoarei liste pentru biuroul camerei, în care figurau reprezentanții tuturor grupurilor liberale, și anume: d. C. A. Rosetti, ca președinte și dd. Tiriachiu, Locusteanu, Pastia și Stolojanu, ca vice-președinți.

Ieri însă, la alegerea președintelui, lucrurile se schimbă: 26 de deputați nu voiră să scrie numele d-lui Rosetti pe bilete și votară alb. Alesul nu primii, în aceste condițiuni, preșidența și deputații trecură în sala de consultare, unde se sfădiră mai multe ore.

În urma unor desbateri pasionate, d. Brătianu, vedând cât de puternică este schisma și că nu este cu putință a stringe, așa după cum voia, toate grupurile liberale împregiurul său, a declarat, că se retrage, de la guvern și așa ar fi și prezentat Domnitoriului demisiunea cabinetului.

Așteptând confirmarea acestei sciri, caută să ne exprimăm părerea de reu, pe de o parte, că sfaturile noastre n'au fost ascultate de timpuriu, pe de altă, că grupurile liberale s'au arătat prea egoiste și au pus personalitățile mai pre sus de interesele țării.

Când noi am dat alarma, sciam multe lucruri, pe cari ne-am silit să le înlăturăm prin atacul nostru. Ce să faci însă omenilor, în cari patimile sunt mai puternice, decât drépta judecată? Cabinetul a început să culégă, ceea ce a săménat.

Multe sunt de dis asupra acestui fapt. Le vom pune, când vom completa notițele noastre.

Trecerea armatei în Dobrogea.

(Înceiere).

După acesta A. Sa R. Domnul se puse în capul trupelor și le conduse împregiurul altariului divin instalat pe o movilă din apropiere, unde Eminența Sa părintele Melhisidec, episcopul Dunărei-de-Jos, înconjurat de un număr cler, ascepta îmbrăcați în hainele sacerdotale, spre a oficia un Te-Deum și a bine-cuvânta trupele ce urmau a se pune în marș.

După terminarea oficiului divin A. Sa R. trecu prin orașul Brăila în capul trupelor, unde fu primit cu buchete și corone de flori, ce I se aruncau și I se prezentau în cale, și unde populațiunea îl salută cu urările cele mai frenetice. În mijlocul orașului A. S. R. primii defileul trupelor, cari se îndreptară toate cătră port, unde se făcuse pregătirile pentru imbarcarea și transbordarea imediată. Acolo primăria orașului ridicase un arc de triumf și toate bastimentele, împodobite cu pavilionele tuturor țerilor și purtând în vârful catartului principal pavilionul român, asceptau astfel spre a saluta trecerea pe țermul drept al Dunărei al armatei române.

La ora 12 din di, A. S. R. Domnul sosi în port, se urcă pe bastimentul „Ștefan-cel-Mare“, unde fu primit de d. ministru-președinte, de Eminența Sa părintele Melhisidec, de autoritățile civile a le districtului, de notabili orașului Brăila, de d-nii reprezentanți ai Companiei austriace de navigațiune pe Dunăre, și d. Foscolo, care a binevoit a pune la dispozițiunea guvernului mai multe bastimente pentru trecerea mai repede a trupelor în diferite puncte.

Încă de dimineță, pavilionul român fălăia pe malul drept al Dunărei, unde se și instalase un birou telegrafic și unde un număr public dobrogean, Musulmani, Bulgari și Români, cu totă întunecimea și umeșela atmosferică acoperită de nori și ceta, așteptau cu nerăbdare trecerea trupelor.

A. S. R. Domnul asistă astfel la imbarcarea și transbordarea celor întâiu trupe, ce treceau în Dobrogea; la ora 1 după amedi, un detașament de roșiori, o companie de vânători, o baterie de artilerie și regimentul 5 de infanterie de linie se aflau trecuți pe malul drept și la acea oră bastimentul „Ștefan-cel-Mare“ se puse în mers cătră acel țerm. Ajuns acolo, Alteța Sa Regală ură călătorie bună trupelor, cari cu drapelele desfășurate și întonând imnul național, salutară cu cel mai viu entuziasm pe iubiti lor Suveran. După aceea, E. S. Episcopul Melhisidec dete bine-cuvântarea sa trupelor, cari se puseră îndată în marș spre Măcin.

De acolo, A. S. R. adresă o telegramă A. S. R. Dómnei, anunțând efectuarea trecerii trupelor, apoi se reîntorse în portul Brăila, unde fu primit cu aclamările și felicitările unanime a le populațiunei, carea aștepta nerăbdătoare pe mal.

La ora 1 1/2, A. S. R. scoboră din bastimentul militar, exprimând vii mulțămiri E. S. părintelui Melhisidec pen-

tru sufletesca dragoste, ce a binevoit să arate armatei, d-lui primar și președinte al comitetului Brăila, pentru patrioțica primire, ce a făcut Înălțimei Sale și armatei, precum și d-lui Vrăbescu, care oferisă locuința sa pentru primirea Alteței Sale Regale, și unde se și pregătise un dejun, pe care A. S. R. nu la putut onora, fiind ora înaintată și trebuind a se înapoia, după itinerarul ficsat mai dinainte, la Bucuresci.

Descinderea M. S. R. Domnului în portul Brăila a fost salutată cu 21 tunuri, ce au tras de bastimentul „Stefan-cel-Mare”, și în fine la ora 2 și jumătate Alteța Sa Regală, însoțită de d. ministru președinte și suita Sa, reluă trenul special, care aștepta în port, și porii spre Bucuresci, unde sosi în deplină sănătate, la ora 8 și jum. séra.

În garele Buzeu și Ploesci, A. S. R. Domnul fu întâmpinat de autoritățile civile și militare ale localității, detașamente de dorobanți și garda națională cu musică și drapel. Garele împodobite cu arcure de triumf și iluminate cu facke, erau pline de un numeros public, care aștepta spre a esprima patrioțicele Sale felicitări, la care Alteța Sa Regală a binevoit a răspunde prin mulțămiriile cele mai simpatice.

În gara Bucuresci, A. S. R. a fost întâmpinat de I. P. S. S. Mitropolitul Primat, de d. ministru de interne și mai multe alte persoane de distincțiune, exprimând Înălțimei Sale Regale cele mai căldurose și patrioțice felicitări.

Primirea armatei române în Debrogea.

„L'Orient” de astăzi primese din Tulcea următoarea telegramă cu data de la 14 (26) Noemvre:

„Astăzi la orele 10 dimineața, batalul român Românian a eșit din portul Galați, având pe bordul seu comisiunea însărcinată cu primirea Dobrogei, precum și o mare parte din împiegații postelor și telegrafelor destinați pentru Tulcea și Isaccea.

„La orele două și jumătate. Românian a intrat în portul Tulcei.

„Comisiunea a fost primită de primarul orașului, care o întâmpină cu pâne și cu sare, și de totă poporațiunea, carea aștepta cu nerăbdare sosirea sa.

„Cinci arcure de triumf se ridicaseră în oraș: 2 de către Români, 1 de către Greci, 1 de către Musulmani și 1 de către Israeliti.

„Bulgarii erau busumflați.

„Comisiunea s'a dus la palatul administrativ, unde funcționarii superiori au fost prezentați d-lui N. Catargi.

„O primire strălucită se pregătesce armatei; mâne autoritățile române vor fi instalate în sarcinile lor.”

„Românul.”

Varietăți.

† Teodor Petrișor, profesor gimn. din Blaj, a reposat eri la 7 ore înainte de medă-și în spitalul Francisc Iosif de aici.

* (Comunicația postală cu Bosnia.) Oficiile postale campestre c. r. înființate pe teritoriul Bosniei și Eertegovinei sunt imputernicite a primi cu 1 Dechemvre a. c. mandate postale până la 150 fl., după tarifa nouă introdusă cu 1 Noemvrie. Mandatele telegrafice nu se primesc. Mandate postale, de pe teritoriul austro ungar către oficiile postale campestre din Bosnia și Ertegovina nu se pot primi la nici o întâmplare.

* Condica socoților a unui banchier roman. — S'a descoperit nu de mult la Pompei condica socoțelilor a unui banchier din Roma vechie.

D. Gaston Boissier, din academia franceză, în „preumblările sale archeologice” espune faptul în modul urmatoriu:

Era o ladă destul de mare, așezată într'un fel de firidă „nișe” deasupra unei uși; aceea ladă conținea un mare număr de tăblițe „stabulac” pe cari Romanii scrieau ciornelile „brouillons” hărților lor de afaceri, micile scrisori neînsemnate, întâiul concept al operilor, ce compuneau, și într'un cuvânt toate lucrările curente, oprind pergamentul și papirul pentru scrierile, pe care voiau să le conserve definitiv.

Aceste tăblițe se compuneau obișnuit din două séu trei scândurele subțiri de lemn, legate una de alta în felul scorțelor unei cărți, și acoperite pe fața lor dinlăuntru cu o patură ușoră de cêră: pe această cêră scrieau cu o sulă de fer.

Și totuși acest material așa de fraged, așa de gingaș, așa de puțin menit pantru a dura multă vreme a putut trece, fără a fi nimic, prin întâmplări de tot felul, de care nici marmora nici ferul nu s'au putut apăra.

Ori cine se întreabă cum acele lemnișore și acea cêră nu au fost mistuite în mijlocul unui oraș în flacări și înecat sub plôia de glod și de cenușe ardătoare, care acopereau toate casele; mirarea crește încă gândindu-se cine-va cum, după aceea înspăimântătoare întâmplare, ele au putut zăcă optspredece secole în întunec și în umezeală fără a peri cu desevarșire.

Este, adevărat că tăblițele dela Pompei nu ne-au venit decât în proastă stare, ceea ce nu va surprinde pe nimeni. Ele nu mai alcătuiau, când s'a găsit decât o adunătură de cărbuni calcinați și abia fură atinse de razele aceluși soare, pe care de o mie opt sute de ani nu'l mai văduse, ca să-și prindă de veste, că se topiau din toate părțile și că se sfărâmau la atingerea aerului.

A trebuit o îngrijire nespusă pentru a aduce la Neapoli, acele nestimate remășițe; acolo, în acele stabilimente unde lucrăză cu o minunată răbdare la desfășurarea și cetirea foilor de papyrus dela Herculani, s'an apucat, de a despărți tăblițele una de alta, de a adunat bucățile risipite, de a le deschide, și acolo unde căldura nu topise cêră, de a desfășura urmele lăsate de sula de fer.

În urma urmelor isbânda a fost mai mare decât se pôte spera, mulțămită d-lui de Petru, dibaciul și învêțatul director al museului dela Neapoli, care a susveghiat lucrarea și care după isprăvirea ei, a împărțit cel dintâiu publicului rezultatele obținute.

Acel banchier roman, după socotelile sale, era foarte bogat și făcea aproape aceleși operațiuni, ce se fac și astăzi.

El da bani cu dobânți destul de bunisore. Venia în ajutorul industriei și al negoțului. Într'un cuvânt el era aceea ce se numesce „un om folositor.”

„Timp.”

* „Monitorul” dela 16. curent publică decretul, prin care d. Nicu Catargia e numit comisariu al guvernului în Dobrogea, pentru a servi de intermediar între autoritățile respective.

A. S. R. Domnitoriul a binevoit a numi în posturile de căpitani de porturi în Dobrogea, pe d. Macri la Costanța, pe d. Al. Nicolescu la Tulcea și pe d. C. Notara la Cernavoda.

Bibliografie.

Școala română. Fôie lunară pentru înaintarea educațiunii și instrucțiunii. Edată și redactată de Vasile Petri. Fasciôra I, pe Octomvre.

Sumar: Ioan Amos Comenius — Bâncile de școlă (cu ilustrațiuni). — Importanța și utilitatea studiului limbei române — Geometria în școala poporală. — Din

computul cu frângerii vulgare. — Pentru primul învățământ din istorie. — Câte-va observațiuni relative la ôrele de lectură în școala poporală. — Regule de tôte zilele pentru învățatori incipienti. — Ortografia cu semne. — Pentru „Școala Română”. — Varietăți. — Bibliografie.

Săbiu 1878. Tipariul tipografiei archidieceșane.

„De o cam dată fôia va apăre în fasciôre lunare de câte 3 côle și învelitôrea cu prețul de 4 fl. pe un an întreg séu de 2 fl. pe o jumătate. Pentru România fôia va costa un galben sau 12 lei noi.”

„Dela 6 esemplare plătite, unul se va da rabat.”

Sciri ultime.

(După „S. d. T. B.”)

Constantinopole, 4 Decemvre n. Marele vezir Savfet pașă fu destituit. Se denumiră: Kheireddin pașă (din Tunis) mare vezir, Urianizade Essad șeic-ul-islam, Ghazi Osman pașă ministru de resbel, Said pașă ministru de justițiă, Cadri ministru de interne, Carateodory pașă ministru de esterne, Savas ministru de afaceri publice, Djevdet ministru de comerț. Denumirea de mare magistru al artileriei va urma mai târziu. Cumnatul lui Ghazi Osman pașă este denumit prim-secretariu al sultanului. În absența lui Cadri și Carateodory pôrtă interimal Said afacerile ministeriului de interne și Savas a celui de esterne.

Consemnare

despre contribuiriile generose făcute în favoarea luptătorilor vulnerați, a vedurilor și orfanilor căduți în luptă și a celor ce a rămas fără sprijin în urma conchiemărei la arme a rezervistilor.

Din Zernești: Ioan Dan preot 1 fl., Aldimir Badiu 1 fl., Teodor Valsan 40 cr., Nicolae Garoiu 1 fl., Ioan Gogonea 1 fl., Constantin Ioanovicu 1 fl., Ioan Garnița 40 cr., Traian Meșian preot 1 fl., Marin Bucea 10 cr., I. D. Nôghia 6 cr., Ivan Sperchez 10 cr., Nicolae Minia 20 cr. — Suma 7 fl. 26 cr.

Din Șohodol: Leontin Pușcariu 1 fl., Ioan Rengea 1 fl., Iosif L. Pușcariu 20 cr., George Enea 10 cr., Voicu Pușcariu 20 cr., Ioan Radu Pușcariu 20 cr., Bucur Ivanoiu 20 cr., Ioan Petric 10 cr., Voicu Pucila 20 cr., George Gge Reitu 10 cr., Ioan Malușel 9 cr., Ioan Iosif Pușcariu 20 cr., Aron Petric 10 cr., Ioan Tatar 4 cr., Nicolae Pușcariu 8 cr., Paraschiva Pușcariu 10 cr., Stana Pușcariu 10 cr., Elisaveta Pușcariu 10 cr., Paraschiva Radu Pavalaișche 10 cr., Ioan Russu 4 cr., Ioan Peripan 5 cr., Ioan Oancea 5 cr. — Suma 4 fl. 35 cr.

Bursa de Viena

din 4 Decembre n. 1878.

London	112 60
Argint	100 —
Galbin	5 56
Napoleon d'aur (poli)	9 30
Valuta nouă imperială germână	57 40

Economic.

Sibiu, 3 Decemvre n. Pro hectolitru: Grâu fl. 5.40—6.20; Grâu sêcărêș, fl. 4.50—5.10; Sêcărâ fl. 3.50—3.90; Orz fl. 4.—; Ovês fl. 1.80—2.20. Cucuruz fl. 3.10—3.50; Mălaiu fl. 4.50—5; Cartofi fl. fl. 1.50—2 Semênță decănepă fl. 6.—; Mazere fl. 7.—; Linte fl. 8.—8.50; Fasole fl. 5.50—; pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 4.50; Slănină fl. 34; Unsore de porc fl. 34.—; Sêu brut pro 50 chilo: fl. 16.50; Luminări de sêu pro 50 chilo fl. 29.50; Sêu de Luminări fl. 24; Săpun fl. 21.—; Fên pro 50 chilo fl. 0.90—0.1; Cănepă pro 50 chilo fl. 29—31; Lemne virtôse de foc pro metru cubic fl. 3.20 Spirt pro grad 50—55 cr.; pro chilo: carne de vită 32—40 cr.; Carne de vițel —36 cr. carne de porc 40—50 cr.; carne de berbec 26—28 cr.; ôue 10 de 35 cr.

Medias, 28 Noemvre n. Pro hectolitru: Grâu fl. 4.80—5.50; Grâu sêcărêș fl. 3.80—4.20; Sêcărâ fl. 3.30—3.60; Ovês fl. 1.90—2.10; Cucuruz fl. 3.— Fasole fl. 3.50—4.—; Cartofinoi fl. 1.50—2; Fên fl. 1.40—1.60; Cănepă fl. 34.—38; Slănină pro 100 chilo: fl. 80.—; Unsore de porc fl. 80; Sêu de luminări fl. 40—52; Spirt pro grad 11 cr.; carne de vită pro chilo 36 cr.; carne de porc 40 cr.; carne de vițel cr. 36.—; carne de ôie 16 cr. ôue 5 de 10 cr.

Estras din fôia oficială „Budapesti Közlöny.”

Licitațiuni: în 6 Dec. imobil. lui Ion Hogman în Hârțăgani (jud. cerc. Baia de Criș) în 16 Dec. 1878 și 16 Ian. 1879

im. dnei Aron Farcas în Giôgiul de jos; în 4 Ian. și 4 Febr. imobil. lui George Nemeth în Unedôra (trib. Deva); în 17 Dec. 1878 și 17 Ian. 1879 imobil. lui Ioan Csokany și soției sale în Mărtinuş (Chezdi Oșorheiu); în 4 Ian. și 4 Febr. imobil. lui Vasile Dobran și soți în Vaidei (trib. Alba Iulia); în 28 Dec. 1879 și 28 Ian. 1879 imobil. dnei Petru Riczi în Jilău (trib. Cluj); în 9 Dec. 1878 și 9 Ian. imobil. lui Coloman Moldovan în Baia mare (jud. cerc.); în 9 Dec. imobil. lui Ioan Timbusz și soției sale în Cluj (trib.); în 14 Dec. 1878 și 14 Ian. 1879 imobil. lui Teodor Pinte în Nireș (jud. cerc. Uedin); în 14 Dec. 1878 și 14 Ian. 1879 imobil. lui Lupu Goia în Toplița rom. (jud. cerc. Reghinul sâșesc); în 21 Ian. și 21 Febr. 1879 imobil. lui Guilelm Drotleff în Noerich (trib. Sibiu); în 16 Dec. imobil. rêmasului după Emanuil C ajzago în Gherla (jud. cerc.); în 19 Dec. 1878 și 20 Ian. 1879 imobil. Mariei Muntean în Veneția de jos (jud. cerc. Făgăraș); în 14 Ian. 1879 imobil. rêmasului după Mihai Pal în Cluj (trib.); în 23 Dec. 1878 și 13 Ian. 1879 imobil. lui Iosif Gabor în Voila (jud. cerc. Făgăraș). —

Sz. 2887/1878 szbirôi.

1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de notariu în comuna Vale — Pretura Sălisse — se doschide prin această concurs cu terminul până la 1-a Ianuarie 1879 c. n. —

Emolumentele sânt: 400 fl. v. a. salariu, quartir liber și tacsele stabilite de reprezentanța comunală pentru scriptele privaților. —

Rugăriile concursuali instruite în sensul art. XVIII ex 1871 sânt a se adresa în terminul stabilit mai sus pretorelui cercual. —

Sălisse, în 4 Dechemvre st. n. 1878.

De la pretura cercului.

Nr. 2735/1878.

3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de notariu comunal pentru comuna Apoldul inferior ca comună mare se eserie concurs până în 21 Decemvre 1878. —

Cu acest post sânt împreunate un salariu anual de 400 fl. v. a. 2 org. met. de lemne și tacsele, care sau statorit deja prin corpul reprezentat pentru contracte și alte scrișori private. —

Doritorii de a concura la acest post au a documenta pre lângă calificățiunea prescrișă în §. 75 art. de lege XVIII din anul 1871 că sciutôte trei limbi a patriei, — însă cu afacerile dinăuntru e deobligat notariul în limba română a se servi. —

Petițiunile timbrate și prevêdute cu documentele referitôre la recerutele amintite a se îndrepta până la ziua prefiptă la subscrișă pretură.

Mercurea în 22 Noemvre 1878.

De la pretura cercului.

Provocare seriôsă!

Acei domni Advocați, cari ca membrii a camerei advocațiale din Sibiu pre lângă tôte admoneriile a ramas în restanță cu tacsă camerei ficsată pentru fie-care membru cu 10 fl. v. a. carea tacsă a decădut deja încă din 13 Februaru 1878, sânt prin această provocăți, ași implini datoria de solvire până în 15 Dechemvre 1878, căci la din contră se vor publica toți restanțierii cu numele întreg. —

Casieriul camerei advocațiale din Sibiu

[24] 1—2

Anunțiu.

Un copil de 13—15 ani, care a absolvat școala normală și cunôsce și limba germână, se primese ca învățacel în prăvălia subscrișului

Grigore Mateiu, neguțariu în loc.

[25] 1—3